

АНАЛІЗ НОВИХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ, ЩО ВСТАЛИ ПЕРЕД УНІВЕРСИТЕТОМ З 24.02.22 РОКУ

*Левченко О. Г., д. т. н., проф., зав. каф. ОПШЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського;
Землянська О. В., ст. викл., Полукаров Ю. О., к.т.н., доц. (каф. ОПШЦБ КПІ ім. Ігоря
Сікорського)*

Анотація. Регулярні атаки країни агресора на цивільні об'єкти, зокрема, на заклади освіти, вимагають істотного вдосконалення заходів для забезпечення захисту всіх учасників освітнього процесу. Одним з ключових способів, який дозволяє захистити освітянську спільноту в умовах воєнного стану, є забезпечення належної кількості захисних споруд. Цей захід передбачає не лише наявність захисних споруд, але й їх утримання в належному стані з урахуванням вимог до подібних об'єктів. Не менш важливими завданнями держави є забезпечення психологічної та інформаційної безпеки як невід'ємних складових поняття «безпека».

Ключові слова: безпека, освіта, цивільний захист, війна, воєнний стан, освітній процес.

Abstract. Regular attacks by the aggressor country on civilian objects, in particular, on educational institutions, require significant improvement of measures to ensure the protection of all participants in the educational process. One of the key ways to protect the educational community in martial law is to provide an adequate number of protective structures. This measure involves not only the presence of protective structures, but also their maintenance in proper condition, taking into account the requirements for similar objects. Equally important tasks of the state are ensuring psychological and information security as integral components of the concept of «security».

Keywords: security, education, civil defense, war, martial law, educational process.

Вступ. З введенням правового режиму воєнного стану українські заклади освіти стикаються з надзвичайно складною ситуацією, яка ставить під загрозу нормальне функціонування освітнього процесу та безпеку освітянської спільноти. З початку повномасштабного вторгнення активні воєнні дії створюють небезпеки для студентів, викладачів та всього персоналу університету, а також для їх майна та інфраструктури.

Ця ситуація вимагає від університетської спільноти швидкого реагування та прийняття адекватних заходів для забезпечення безпеки та неперервності навчального процесу. Однак водночас, вона також ставить перед всіма учасниками освітнього процесу нові виклики та завдання, з якими до цього часу ніколи не доводилося стикатися, тому досвід їх вирішення розпочав свій відлік фактично лише з 22 лютого 2022 року [1].

Мета роботи: проаналізувати нові безпекові виклики для університетів під час дії правового режиму воєнного стану та запропонувати ефективні шляхи їх подолання.

Методики, матеріали і результати досліджень. Досягнення цих цілей вимагає від керівництва стратегічного мислення, спритності в управлінні кризовими ситуаціями та спроможності швидко реагувати на зміни в оточуючому середовищі.

Під час війни університети перетворилися на центр координації допомоги населенню і підтримки військових. Викладачі, співробітники та студенти активно долучилися до цієї ініціативи як волонтери, збираючи кошти для Збройних Сил України (створено спеціальний Фонд допомоги) та створюючи відеозвернення для міжнародних ЗМІ, щоб розповісти про реальну ситуацію з російською агресією. Студенти активно долучилися до створення веб-сайтів та телеграм-каналів для інформування громадян про перебіг ситуації на фронті та висвітлення інших важливих питань та об'єдналися для надання кіберпідтримки країні. Таким чином, виникла нова ініціатива, яку без перебільшення можна назвати освітнім фронтом.

Університет під час воєнного стану стикнувся з низкою нових безпекових викликів, які вимагають уваги та відповідного реагування. Перш за все, фізична безпека студентів, викладачів та іншого персоналу університетів стала серйозним викликом, бо під загрозою нападу опинилася територія університетського Кампусу. Ці атаки агресора є постійною загрозою травмування або смерті, а також можуть призвести до знищення майна та обладнання університету [2].

Важливо зауважити, що воєнний стан має значний вплив на стабільність та неперервність навчального процесу в залежності від місця знаходження учасників освітнього процесу вищої освіти. Це впливає як на організацію самого навчального процесу, так і на проведення вступної кампанії.

Поміж іншими викликами окремо варто відзначити інформаційну безпеку. В умовах воєнного стану університет стикнувся з інформаційними атаками, які мають на меті злам систем безпеки, витік конфіденційної інформації або розповсюдження дезінформації через різноманітні канали зв'язку.

Також необхідно враховувати економічні аспекти безпеки. Умови воєнного стану можуть призвести до зменшення фінансування університету, збільшення соціальної напруги серед студентів та персоналу, а також до інших економічних труднощів. Це може вплинути на рівень якості освіти, доступність освітніх послуг та загальне функціонування університетів.

У контексті безпеки університету під час воєнного стану також важливо розглядати військові та цивільні аспекти, які також можуть вплинути на безпеку університетської спільноти. Тому дуже важливо розробляти та вдосконалювати вже існуючі інструкції з безпеки життєдіяльності під час дії воєнного стану, які допоможуть легше адаптуватися до нових умов та викликів, допоможуть краще зрозуміти необхідність збільшення контролю за доступом на територію Кампусу, встановлювати додаткові системи безпеки (відеоспостереження та сигналізація),

а також проводити тренінги з навчання учасників університетської спільноти реагуванню на небезпеку та евакуації. В Університеті було розроблено та запроваджено плани реагування на надзвичайні ситуації, які включають процедури евакуації, комунікації в разі небезпеки та розміщення екстрених притулків.

Окрім того, збільшилась увага до інформаційної безпеки, зокрема захист інформаційних систем університету від потенційних хакерських атак та розповсюдження дезінформації [3]. У таких умовах співпраця з місцевою владою та військовими підрозділами стала ключовою. Що дозволило університету координувати свої дії, обмінюватися інформацією, отримувати підтримку та додаткові ресурси в разі виникнення надзвичайних ситуацій. Така співпраця забезпечує ефективне управління безпекою та допомагає університету впоратися з викликами, що виникають у зв'язку з воєнним станом.

У таких умовах необхідно було швидко адаптувати навчальні програми та методи навчання для забезпечення ефективності та безпеки освітнього процесу. Це потребувало перегляду змісту курсів, включення в них матеріалів, що стосуються воєнного агресії та її наслідків, а також навчання студентів та співробітників навичкам, що необхідні у кризових ситуаціях.

Однією з можливостей, яка була використана університетом стало дистанційне та змішане навчання. Це дозволило студентам продовжувати отримувати освіту, не виходячи з дому та не піддаючись ризику фізичної небезпеки. За допомогою онлайн-платформ Сікорській Moodle та відеоконференцій студенти можуть відвідувати лекції, брати участь у дискусіях та здавати іспити, зберігаючи високий рівень академічної якості.

Важливим аспектом дистанційного навчання є доступ до онлайн-ресурсів. Викладачі університету активно впроваджують та використовують ці ресурси для забезпечення студентів необхідною інформацією, матеріалами для самостійної роботи, а також для спілкування та співпраці у групах.

Однак, при використанні дистанційного навчання необхідно враховувати технічні можливості та доступність інтернету для всіх студентів. Також важливо забезпечити ефективну підтримку студентів у віддалених умовах, щоб вони могли успішно навчатися та відчувати себе підтриманими в цей непростий період.

Важливою складовою цього процесу стала єдність освітянської спільноти КПІ імені Ігоря Сікорського та їх мотивація до продовження навчання і самовдосконалення. Значний внесок у надання допомоги здійснила міжнародна спільнота. Все це допомагає сформувати нову концепцію системи освіти, створити умови для розвитку, підвищити якість та підтримку інноваційного середовища.

Висновки. Освітяни з самого початку повномасштабної війни робили і роблять все можливе, щоб наблизити нашу перемогу. Не дивлячись на комплекс небезпечних факторів війни, керівництво та викладацький склад вищих навчальних закладів невпинно виконують свої функції. Не стоїть осторонь і спільнота нашого славетного університету. Сьогодні вже можна з впевненістю

сказати, що КПШ імені Ігоря Сікорського готовий до реагування на різні види загроз та викликів сьогодення, а також до співпраці з владою та іншими зацікавленими сторонами для забезпечення безпеки свого персоналу, студентів та майна.

Література

1. Освіта в умовах воєнного стану: виклики, розвиток, повоєнні перспективи. МОН України. Інститут освітньої аналітики (2023). Інформаційно-аналітичний збірник. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua>.

2. Яремчук, В. (2023). Безпека освітнього середовища: стан та виклики. Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конференція (м. Львів, 08 грудня) / за заг. ред. І. В. Красницького. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 113-117 с.

3. Томчишин, І. П. & Малець, М. Р. (2023). Інформаційна безпека під час воєнного стану. Проблеми розвитку адміністративного, фінансового та інформаційного права в контексті євроінтеграційних процесів: зб. матер. III Міжнар. наук.-практ. конференція (м. Львів, 5 травня); відпов. за вип. проф. М. М. Бліхар. Київ: Комп'ютерний дизайн, 378-381 с.